

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0346
(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter, mr. dr. D.P.C.M. Hellegers,
prof. mr. M.L. Hendrikse, leden en mr. P.V. Remmerswaal, secretaris)**

Klacht ontvangen op	: 17 juli 2020
Ingediend door	: De consument
Tegen	: Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 26 april 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

De consument heeft een betaalrekening aangevraagd bij de bank voor zichzelf en haar kinderen. De aanvragen zijn door de bank afgewezen vanwege de relatie die de consument met Panama heeft, dat als hoogrisicoland is aangemerkt. De consument stelt dat de bank verplicht is haar een basisbetaalrekening te verschaffen en dat de bank discrimineert op basis van nationaliteit. De commissie is van oordeel dat de bank voldoende heeft gemotiveerd dat zij niet kan voldoen aan de door de Wwft gestelde eisen en daarom verplicht is de aanvraag te weigeren. Het verbod op onderscheid op basis van nationaliteit is niet van toepassing nu de weigering is gebaseerd op een algemeen verbindend voorschrift. De vordering wordt afgewezen.

I. De procedure

- I.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de bank.
- I.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- I.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.
- I.4 In haar verweerschrift heeft de bank aangevoerd dat de klacht van de consument niet behandelbaar is op grond van artikel 2.1 onder i van het Reglement Geschillencommissie financiële dienstverlening (hierna: het reglement).

De Geschillencommissie heeft gebruik gemaakt van de haar in artikel 38.9 van het reglement toegekende bevoegdheid om eerst uitspraak te doen over de behandelbaarheid van de klacht. In haar advies van 15 februari 2021 heeft de Geschillencommissie geoordeeld dat de klacht behandelbaar is. Partijen zijn vervolgens in de gelegenheid gesteld zich uit te laten over de inhoudelijke grondslagen van de klacht.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft de Panamese nationaliteit en woont met haar partner en kinderen gedeeltelijk in Panama en in Nederland. Zij is in het bezit van een geldige verblijfsvergunning en een BSN. De partner van de consument heeft een bedrijf in Panama. De consument voert administratieve werkzaamheden uit voor het bedrijf van haar partner. Zowel de consument als haar partner hebben een of meerdere bankrekeningen in Panama.
- 2.2 Op 16 juni 2020 heeft de consument een gesprek gevoerd met de bank voor het openen van een betaalrekening voor zichzelf en haar kinderen. In de administratie van de bank is daarover het volgende opgenomen:

“[de consument] woont vanaf Dec 2018 in NL.

[de consument] is 17 jaar getrouwd met [partner], [partner] is een Nederlander en is voor zaken naar Panama gegaan en daar hebben ze elkaar ontmoet. Ze zijn daar getrouwd. [de consument] woont in [woonplaats] bij haar schoonouders met kinderen en gedeeltelijk met man. Maar man is nu nog in Panama en kan nu niet naar NL ivm Corona. Man heeft in Panama een transportbedrijf en mevrouw heeft hier geen werk. ze doet online de administratie van het bedrijf.

(...) De familie van mevrouw woont gewoon in Panama en ze gaan daar ook nog op vakantie. Man is heel vaak in Panama ivm bedrijf. Ze nemen geen contant geld mee naar het Panama. Meneer heeft hier in NL bij [de bank] een zakelijke rekening. [de consument] wil een rekening openen om geld op te laten storten via overboeking vanuit Panama om boodschappen te doen. ze doet dit nu via Visa of contant. ze wil graag kunnen pinnen als ze boodschappen doet. en wil voor de kinderen ook een rekening openen.

Verder hebben ze gewoon de rekeningen in Panama en die blijven daar ook.

Man heeft hier al een zakelijke rekening het is een online bedrijf die handelt in onderdelen van vrachtauto's (...).”

- 2.3 De consument is op 10 juli 2020 telefonisch geïnformeerd door de bank dat het verzoek om betaalrekeningen te openen is geweigerd.

De gemachtigde van de consument heeft op 14 juli 2020 beklag ingediend bij de bank en aangegeven dat sprake is van discriminatie. Zij heeft de bank verzocht alsnog een betaalrekening voor haar te openen. Dat verzoek is door de bank afgewezen op 16 juli 2020.

- 2.4 Nadat de gemachtigde van de consument zich op 21 juli 2020 opnieuw heeft beklaagd over de weigering, heeft de bank haar besluit nader toegelicht. Uit het gesprek dat heeft plaatsgevonden met de consument is gebleken dat de betaalrekening zal worden gevoed met gelden vanuit Panama, dat als hoogrisicoland wordt aangemerkt door de Financial Action Task Force (FATF). Daarbij ontstaat voor de bank het risico dat zij niet aan door de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) gestelde eisen kan voldoen als zij een betaalrekening voor de consument opent, aldus de bank in haar e-mail van 23 juli 2020. Op 24 juli 2020 heeft de gemachtigde van de consument zich opnieuw beklaagd over de gang van zaken, waarna de bank de klacht nogmaals heeft afgewezen op 3 augustus 2020.
- 2.5 Lopende de procedure heeft de bank aangegeven de mogelijkheden te willen onderzoeken om toch een betaalrekening voor de consument te openen. Daarvoor is vereist dat de consument meewerkt aan een uitgebreid cliëntenonderzoek. De consument is daarmee akkoord gegaan, waarna er een gesprek heeft plaatsgevonden tussen partijen. Tijdens dat gesprek is veel informatie uitgewisseld. Na enige tijd heeft de bank aangegeven dat er een tweede gesprek dient plaats te vinden om enkele nog openstaande vragen te beantwoorden. De consument heeft daarop aangegeven daar niet aan mee te willen werken omdat reeds voldoende informatie is verstrekt. Tot een oplossing van het geschil is het niet gekomen.

De klacht en vordering

- 2.6 De consument stelt zich op het standpunt dat de bank handelt in strijd met haar verplichtingen door haar geen (basis)betaalrekening aan te bieden. De bank is op grond van artikel 4:71f van de Wet op het financieel toezicht (Wft) verplicht de consument in de gelegenheid te stellen een basisbetaalrekening aan te vragen en te gebruiken, nu zij rechtmatig in de Europese Unie verblijft. Van een weigeringsgrond opgenomen in artikel 4:71g Wft is geen sprake. Ook op basis van de Wwft bestaat geen grond om de betaalrekening te weigeren. De afwijzing van de bank is met name gebaseerd op verkeerde aannames die erop neerkomen dat er een relatie is tussen de consument en een bedrijf in Panama. Bovendien is sprake van discriminatie op basis van nationaliteit, omdat de afwijzing verband houdt met haar Panamese nationaliteit.

De consument stelt verder dat zij een zwaarwegend belang heeft bij een (basis)betaalrekening, nu zij in Nederland wil werken en daarvoor over een Nederlandse betaalrekening moet beschikken.

Daarnaast kunnen ook haar minderjarige kinderen geen betaalrekening krijgen als zij zelf geen betaalrekening kan openen bij de bank. Zowel de consument als haar kinderen worden door het besluit van de bank de toegang tot het maatschappelijk verkeer ontzegd. Doordat zij niet kunnen werken, lopen zijn inkomsten mis.

De consument vordert dat de bank haar een betaalrekening ter beschikking stelt en dat ook doet voor haar kinderen. Daarnaast vordert zij een schadevergoeding van € 3.000,-, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 16 juni 2020.

Het verweer

2.7 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Algemeen

3.1 Aan de commissie ligt de vraag voor of de bank de aanvragen voor een basisbetaalrekening mocht afwijzen. De commissie komt tot het oordeel dat de bank dat mocht doen en licht dat hieronder toe.

Het recht op een basisbetaalrekening en de Wwft

3.2 De commissie stelt voorop dat in artikel 4:71f lid 1 Wvft het recht op een basisbetaalrekening is opgenomen. In het artikel is bepaald:

“Een bank die in Nederland betaalrekeningen aan consumenten aanbiedt, stelt consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven op verzoek in de gelegenheid een basisbetaalrekening in euro’s aan te vragen en te gebruiken, ongeacht de nationaliteit of woonplaats van de consument en ongeacht enige andere grond als bedoeld in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.”

3.3 Uit artikel 4:71f lid 1 Wvft volgt dat alle consumenten een beroep kunnen doen op een basisbetaalrekening, mits zij rechtmatig in de Europese Unie verblijven. Een bank is gehouden binnen tien werkdagen na ontvangst van de aanvraag een basisbetaalrekening te openen, tenzij zich een of meer weigeringsgronden voordoen.

De weigeringsgronden zijn opgenomen in artikel 4:71g Wft. Het eerste lid van dat artikel bepaalt:

“Een bank weigert een basisbetaalrekening te openen, indien de bank bij het openen daarvan niet kan voldoen aan de bij of krachtens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gestelde eisen.”

3.4 Op grond van de Wwft zijn instellingen, zoals de bank, verplicht om cliëntenonderzoek te doen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Dit volgt uit artikel 2a lid 1 en artikel 3 lid 1 Wwft. Instellingen moeten de intensiteit waarmee zij cliëntenonderzoek doen afstemmen op de risico's die een bepaald type cliënt, product of dienst meebrengen. Zij zijn zelf verantwoordelijk om voor dat doel een inschatting te maken van de risico's en risicobeleid op te stellen dat gebaseerd is op objectieve en kenbare indicatoren (artikel 2b Wwft).¹ Hoe hoger het ingeschatte risico, hoe verder de instelling moet gaan om risico's te mitigeren.

3.5 In artikel 3 lid 5 Wwft staat wanneer en in welke gevallen cliëntenonderzoek moet worden verricht. In aanvulling daarop bepaalt artikel 8 lid 1 Wwft dat ten minste verscherpt cliëntenonderzoek moet worden verricht a) indien de zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme meebrengt of b) indien de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn door de Europese Commissie is aangewezen als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme.² Of sprake is van een hoger risico, zal door de instelling zelf moeten worden bepaald, waarbij zij ten minste rekening dient te houden met de risicofactoren die zijn genoemd in de derde bijlage bij de vierde anti-witwasrichtlijn (artikel 8 lid 2 Wwft). Daarin worden onder meer geografische risicofactoren genoemd. Voor een overzicht van de risicofactoren wordt verwezen naar de bijlage bij deze uitspraak. Het is een instelling verboden een relatie aan te gaan met een cliënt als zij het cliëntenonderzoek niet of niet naar behoren kan uitvoeren. Dit volgt uit artikel 5 lid 1 Wwft.

Mocht de bank een basisbetaalrekening weigeren?

3.6 De bank heeft aangevoerd dat in het geval van de consument sprake is van een verhoogd risico op witwassen of financieren van terrorisme, waardoor zij verplicht is verscherpt cliëntenonderzoek te doen.

¹ Zie AFM, *Leidraad Wwft en Sanctiewet*, oktober 2020, p. 10-13; DNB, *Leidraad Wwft en Sw*, december 2020, p. 14-25.

² Met de vierde anti-witwasrichtlijn wordt bedoeld op Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering. De Wwft is onder meer gebaseerd op deze Europese richtlijn.

De bank heeft in dat kader verwezen naar bronnen van de Financial Action Task Force (de FATF). Daaruit volgt dat Panama een land is zonder effectieve AML/CFT-systemen.³ Omdat Panama op deze lijst voorkomt, heeft de bank het land aangemerkt als een hoogrisicoland. Uit verklaringen van de consument blijkt dat de rekening zal gebruiken om gelden te ontvangen vanuit Panama, zij en haar partner nog bankrekeningen hebben in Panama en zij werkzaam is voor het bedrijf van haar partner, dat gevestigd is in Panama. Op basis daarvan heeft de bank geconcludeerd dat er een groot risico bestaat dat de aangevraagde rekeningen direct of indirect zullen worden gevoed met gelden uit Panama. De bank stelt daarom niet in staat te zijn een transparant beeld te kunnen vormen van de herkomst van de gelden op de rekeningen, terwijl zij op basis van de risico's verplicht is verscherpt cliëntenonderzoek te doen. Nu de bank niet kan voldoen aan de verplichtingen uit de Wwft, is zij ertoe verplicht de aanvragen voor een basisbetaalrekening te weigeren.

- 3.7 Naar het oordeel van de commissie heeft de bank voldoende toegelicht en onderbouwd dat de bank op grond van de door haar gemaakte risicoanalyse mocht concluderen dat Panama kwalificeert als een land met een verhoogd risico en dat de relatie die de consument met het land heeft, meebrengt dat zij verscherpt cliëntenonderzoek moet doen. Ook heeft de bank voldoende deugdelijk gemotiveerd dat zij gelet op de verklaringen van de consument onvoldoende zicht zal hebben op de geldstromen op de rekening en daarom niet kan voldoen aan de verplichtingen in de Wwft. De commissie gaat ervan uit dat de consument en haar partner als ouders belast zijn met het ouderlijk gezag over hun minderjarige kinderen, nu het niet is gesteld of gebleken dat dit anders zou zijn. Het ouderlijk gezag verplicht de ouders onder meer het vermogen van hun kinderen te beheren, zodat zij in ieder geval voor wat de aangevraagde betaalrekeningen betreft onlosmakelijk met hun ouders zijn verbonden. Dat de bank ook in het geval van de kinderen tot de conclusie is gekomen dat zij onvoldoende zicht zal hebben op de geldstromen op de rekeningen en niet aan haar Wwft-verplichtingen kan voldoen, komt de commissie daarom niet onredelijk voor.
- 3.8 Dat Panama, zoals de consument stelt, door de FATF juist is aangemerkt als land dat heeft toegezegd tekortkomingen aan te pakken in samenwerking met de FATF, doet daar niet aan af. Op de lijst staat immers ook dat het gaat om landen met strategische tekortkomingen om witwassen te voorkomen.

³ Zie de lijst van de FATF, 'Jurisdictions under Increased Monitoring', 23 oktober 2020.

Bovendien is Panama sinds 1 oktober 2020 ook door de Europese Commissie aangemerkt als derde land met een hoger risico op witwassen.⁴

- 3.9 De consument heeft verder gesteld dat de bank ten onrechte geen rekening houdt met de omstandigheid dat de betaalrekening aangevraagd is met het doel om een betaalde dienstbetrekking in Nederland te kunnen aangaan. Ook klopt het niet dat haar partner of zij zelf in Panama een bedrijf heeft en dat zij beiden bankrekeningen aanhouden in Panama. De conclusie dat de rekening zal worden gevoed is daarom ongegrond, aldus de consument. De commissie overweegt dat de bank heeft toegelicht dat zij onder meer is afgegaan op verklaringen die de consument zelf heeft gedaan. Dat de consument die verklaringen ook daadwerkelijk heeft gedaan heeft zij onderbouwd door kopieën van haar administratie te overleggen. Als de consument meent dat de informatie waar de bank over beschikt van de bank niet klopt, dan ligt het op haar weg om dat nader te onderbouwen. Dat heeft zij echter niet gedaan.
- 3.10 De stellingen van de bank dat er een relatie is met een bedrijf in Panama heeft zij gebaseerd op databases op internet waaruit blijkt dat de consument bij dat bedrijf als directeur geregistreerd staat. De bank heeft daarmee gegronde reden om aan te nemen dat er een relatie bestaat tussen het bedrijf in Panama en de consument. Waarom dat niet zou kloppen, is door de consument niet verduidelijkt. De bank heeft zich bovendien bereid getoond om met de consument in gesprek te gaan om te bekijken of het wegnemen van onjuistheden en onduidelijkheden tot een ander resultaat kan leiden. Dat de consument daar na een eerste gesprek niet verder aan mee wenst te werken, komt voor rekening en risico van de consument. Dat geldt temeer nu de bank verplicht is verscherpt cliëntenonderzoek te doen en het haar verboden is een relatie aan te gaan indien zij dat onderzoek niet of niet naar behoren kan verrichten.

Is sprake van discriminatie?

- 3.11 Ten aanzien van de stelling van de consument dat de bank discrimineert op basis van haar Panamese nationaliteit en de geboorteplaats van haar kinderen, overweegt de commissie het volgende. In de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb) zijn verboden opgenomen op het maken van onderscheid op basis van bepaalde persoonlijke kenmerken. De geboorteplaats is geen kenmerk dat genoemd wordt in de Awgb.

⁴ Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 van de Commissie tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad door de identificatie van derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen.

Wel is het op grond van artikel 7 lid 1 Awgb verboden direct of indirect onderscheid te maken op basis van nationaliteit bij het aanbieden van of het verlenen van toegang tot goederen of diensten (zoals een basisbetaalrekening) en bij het sluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten ter zake, indien dit geschiedt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Van een indirect onderscheid is sprake indien een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaalde godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homo-seksuele gerichtheid of burgerlijke staat in vergelijking met andere personen bijzonder treft (artikel 1 lid 1 sub c Awgb). Het in de Awgb neergelegde verbod van onderscheid op grond van nationaliteit geldt volgens artikel 2 lid 5 echter niet:

“indien het onderscheid is gebaseerd op algemeen verbindende voorschriften of geschreven of ongeschreven regels van internationaal recht (...)”

- 3.12 Uit de toelichting van de bank blijkt dat de aanvragen voor een betaalrekening zijn afgewezen vanwege het risico dat de rekeningen direct of indirect zal worden gevoed door gelden vanuit Panama, dat als hoogrisicoland is aangemerkt. Zij kan daarom niet voldoen aan de door de Wwft gestelde eisen. Daaruit volgt dat ook als de consument een andere nationaliteit had gehad, de aanvraag was geweigerd als het risico bestond dat de rekening direct of indirect gevoed zou worden door gelden vanuit Panama. Van een direct onderscheid op basis van nationaliteit is daarom geen sprake. Hoewel het denkbaar is dat wel indirect onderscheid wordt gemaakt op basis van de Panamese nationaliteit van de consument, is het onderscheid dat de bank maakt gebaseerd op algemeen verbindende voorschriften, in dit geval de Wwft en de door de Europese Commissie in de vierde anti-witwasrichtlijn vastgelegde risicofactoren. Het verbod op onderscheid op grond van nationaliteit is dan niet van toepassing.

Slotopmerking

- 3.13 De commissie merkt op dat zij het zwaarwegende belang van de consument en haar kinderen om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijke verkeer erkent. Dat neemt echter niet weg dat de bank wettelijk verplicht is in het geval van de consument verscherpt cliëntenonderzoek uit te voeren en risico's op witwassen te mitigeren. Nu de bank niet aan die wettelijke verplichtingen heeft kunnen voldoen, was zij verplicht de aanvragen te weigeren. De commissie wil de consument daarom in overweging geven de bank alsnog in staat te stellen die verplichtingen naar behoren uit te voeren, zodat de mogelijkheden van een basisbetaalrekening alsnog verkend kunnen worden.

4. De beslissing

De commissie verklaart de klacht ongegrond en wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Wet op het financieel toezicht

Artikel 4:71f lid 1 en 4

- I Een bank die in Nederland betaalrekeningen aan consumenten aanbiedt, stelt consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven op verzoek in de gelegenheid een basisbetaalrekening in euro's aan te vragen en te gebruiken, ongeacht de nationaliteit of woonplaats van de consument en ongeacht enige andere grond als bedoeld in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (...)
- 4 De bank opent een basisbetaalrekening uiterlijk tien werkdagen na ontvangst van de volledige aanvraag, tenzij een of meer van de weigeringsgronden, bedoeld in artikel 4:71g van toepassing zijn.

Artikel 4:71g lid 1

- I Een bank weigert een basisbetaalrekening te openen, indien de bank bij het openen daarvan niet kan voldoen aan de bij of krachtens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gestelde eisen.

Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Artikel 2a

- I Ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme verricht een instelling cliëntenonderzoek en meldt zij verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties overeenkomstig de bij of krachtens de hoofdstukken 2 en 3 gestelde regels. Daarbij besteedt een instelling bijzondere aandacht aan ongebruikelijke transactiepatronen en aan transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengen.
- 2 Een instelling treft adequate maatregelen ter voorkoming van risico's op witwassen en financieren van terrorisme die kunnen ontstaan door het gebruik van nieuwe technologieën in het economisch verkeer.

Artikel 2b

- 1 Een instelling neemt maatregelen om haar risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te stellen en te beoordelen, waarbij de maatregelen in verhouding staan tot de aard en de omvang van de instelling.
- 2 Bij het vaststellen en beoordelen van de risico's, bedoeld in het eerste lid, houdt de instelling in ieder geval rekening met de risicofactoren die verband houden met het type cliënt, product, dienst, transactie en leveringskanaal en met landen of geografische gebieden.
- 3 Een instelling legt de resultaten van het vaststellen en beoordelen van haar risico's vast, houdt deze actueel en verstrekt deze resultaten desgevraagd aan de toezichthoudende autoriteit.
- 4 De toezichthoudende autoriteit kan ontheffing verlenen van het eerste tot en met derde lid, indien de instelling behoort tot een sector waarvan de inherente specifieke risico's op witwassen en financieren van terrorisme duidelijk en inzichtelijk zijn.

Artikel 3 lid 1 en 5

- 1 Een instelling verricht ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme cliëntenonderzoek.
- (...)
- 5 Een instelling verricht het cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:
 - a. indien zij in of vanuit Nederland een zakelijke relatie aangaat;
 - b. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 15.000, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 15.000;
 - c. indien er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
 - d. indien zij twijfelt aan de juistheid of volledigheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt;

- e. indien het risico van betrokkenheid van een bestaande cliënt bij witwassen of financieren van terrorisme daartoe aanleiding geeft;
- f. indien er, gelet op de staat waarin een cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, een verhoogd risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat;
- g. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt of de trust, inhoudende een geldovermaking als bedoeld in artikel 3, negende lid, van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie, ten bedrage van ten minste € 1.000.

Artikel 8 lid 1 en 2

- I Een instelling verricht, in aanvulling op artikel 3, tweede tot en met vierde lid, verscherpt cliëntenonderzoek in ten minste de volgende gevallen:
 - a. indien de zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengt;
 - b. indien de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn door de Europese Commissie is aangewezen als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme.
- 2 Een instelling houdt ten minste rekening met de risicofactoren, bedoeld in bijlage III bij de vierde anti-witwasrichtlijn, om vast te stellen of het eerste lid, onderdeel a, van toepassing is.

Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering

Artikel 9 lid 1 en 2

- I. Ter bescherming van de goede werking van de interne markt worden de derde landen die in hun nationale AML/ CFT-regelgeving strategische tekortkomingen vertonen die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Unie („derde landen met een hoog risico”) geïdentificeerd.

2. De Commissie is bevoegd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 64 teneinde de derde landen met een hoog risico te identificeren, rekening houdend met strategische tekortkomingen, in het bijzonder met betrekking tot:
 - a) het juridisch en institutioneel AML/CFT-kader van het derde land, in het bijzonder:
 - i) de strafbaarstelling van witwassen en terrorismefinanciering,
 - ii) de maatregelen voor cliëntenonderzoek,
 - iii) de voorschriften inzake het bewaren van bewijsstukken, en
 - iv) de voorschriften inzake melding van verdachte transacties;
 - b) de bevoegdheden en procedures van de bevoegde instanties van het derde land op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering;
 - c) de doeltreffendheid van de AML/CFT-regeling voor de aanpak van het witwasrisico en het risico van terrorismefinanciering van het derde land.

Bijlage III van richtlijn (EU) 2015/849

Hierna volgt een niet-limitatieve lijst van factoren en soorten bewijs van potentieel hoger risico bedoeld in artikel 18, lid 3:

- I. Cliëntgebonden risicofactoren:
 - a) de zakelijke relatie vindt in ongebruikelijke omstandigheden plaats;
 - b) cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een hoger risico als vermeld in punt 3);
 - c) rechtspersonen of juridische constructies die vehikels zijn voor het aanhouden van persoonlijke activa;
 - d) vennootschappen met gevolmachtigde aandeelhouders of met aandelen aan toonder;
 - e) bedrijven waar veel geldverkeer in contanten plaatsvindt;
 - f) de eigendomsstructuur van de vennootschap lijkt ongebruikelijk of buitensporig complex gezien de aard van de vennootschapsactiviteit.
2. Product-, dienst-, transactie- of leveringskanaalgebonden risicofactoren:
 - a) private banking;
 - b) producten of transacties die anonimiteit bevorderen;
 - c) zakelijke relaties op afstand of transacties op afstand, zonder sommige garanties, zoals elektronische handtekeningen;

d) betalingen die worden ontvangen van onbekende of niet-verbonden derden; e) nieuwe producten en nieuwe zakelijke praktijken, daaronder begrepen nieuwe leveringsmechanismen, en het gebruik van nieuwe of in ontwikkeling zijnde technologieën voor zowel nieuwe als reeds bestaande producten.

3. Geografische risicofactoren:

a) onverminderd artikel 9, landen die op basis van geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, worden aangemerkt als een land zonder effectieve AML/CFT-systemen;

b) landen die volgens geloofwaardige bronnen significante niveaus van corruptie of andere criminele activiteit hebben;

c) landen waarvoor sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen gelden die bijvoorbeeld door de Unie of de Verenigde Naties zijn uitgevaardigd;

d) landen die financiering of ondersteuning verschaffen voor terroristische activiteiten, of op het grondgebied waarvan als terroristisch aangemerkte organisaties actief zijn.

Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 van de Commissie tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad door de identificatie van derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen

Bijlage

Derde landen met een hoog risico

I. Derde landen met een hoog risico die schriftelijk een politieke toezegging op hoog niveau hebben gedaan om de vastgestelde tekortkomingen aan te pakken en die samen met de FATF een actieplan hebben ontwikkeld

▼M4

Nr.	Derde land met een hoog risico
(...)	
14	Panama
(...)	

Algemene wet gelijke behandeling

Artikel 2 lid 5

- 5 Het in deze wet neergelegde verbod van onderscheid op grond van nationaliteit geldt niet:
- a. indien het onderscheid is gebaseerd op algemeen verbindende voorschriften of geschreven of ongeschreven regels van internationaal recht en
 - b. in gevallen waarin de nationaliteit bepalend is.

Artikel 7 lid 1

- 1 Onderscheid is verboden bij het aanbieden van of verlenen van toegang tot goederen of diensten en bij het sluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten ter zake, alsmede bij het geven van loopbaanoriëntatie en advies of voorlichting over school- of beroepskeuze, indien dit geschiedt:
- a. in de uitoefening van een beroep of bedrijf;
(...)